

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Het Leven

*“Maar Hij is
opgestaan”*

Lukas 24:6m

*Leert u zien
het recht van
de dood over
u? De dood is
er vanwege de
zonde.*

Pasen, het feest van het derde heilsfeit: de opstanding van de Heere Jezus Christus uit de dood. Opgestaan dat is het kernwoord van dit heilsfeit. Zeker... ook opgewekt. Opgewekt door God de Vader. God spreekt daarmee Zijn amen uit op het volbrachte werk van de Zoon. Alles is volbracht. Zondaren kunnen nu volkomen verzoend worden door de voldoening van Christus. Opgewekt is een onnoemelijk rijk woord, doch opgestaan evenzeer. Dit woord stelt de Heere Jezus centraal. Hij is de opstanding en het leven. Uit kracht van Zijn Godheid staat Hij op. Triomfeert over dood en graf. Met Koninklijke luister treedt Hij uit de grafspelonk. “Wat glans, wat majesteit, hebt Gij die Vorst bereid.” De dood is gedood. De macht van de dood is aan stukken gebroken. Om der zonde wil was alles aan de dood onderworpen. De dood als de bezoldiging van de zonde. Christus heeft betaald voor de zonde met Zijn lijden, Zijn bloed, Zijn sterven. Daarom kon Hij van de dood niet gehouden worden. En kon Hij de banden van de dood verbreken en opstaan. Op het paasfeest gaat het om de volle, de rijke Christus, Die niet alleen de opstanding en het leven heeft verworven, maar Die nu ook is opgestaan om Zijn verworven heil toe te passen en uit te delen. “Ik leef en gij zult leven.” Christus door Zijn Geest spreekt. En er komt beroering in het dal van de dorre doodsbeenderen. Er komt opstanding, er komt leven. Hij verbreekt de banden van de dood. Nu is één ding noodzakelijk. Er

moet een geloofsverbinding komen aan deze Levensvorst. Is die er niet, dan blijven wij midden in de dood. Dan is er geen opstanding, geen leven. Dan worden we geworpen in de poel van vuur. Dat zal vreselijk zijn. Leert u zien de macht van de dood over u en in u? Kunt u zich aan die macht ontworstelen? We proberen het wel. Doch het is tevergeefs. De banden die ons omvangen zijn sterk, onze krachten zijn te klein. Goddelijke kracht is daartoe nodig. De opgestane Levensvorst is de Enige die dat kan en wil. Leert u zien het recht van de dood over u? De dood is er vanwege de zonde. De Opgestane kan en mag de banden van de dood verbreken. Hij is daartoe bevoegd, omdat Hij dood is geweest. Omdat Hij door Zijn dood het recht van de dood aan de dood heeft ontnomen. Christus naam is Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst. Hij kan en wil en zal in nood, zelfs bij het naderen van de dood, volkomen uitkomst geven. Licht u nu aan de voeten van deze Levensvorst met de bede: “gun leven aan mijn ziel?” De geloofsverbinding aan de Christus geeft de vrucht van opstanding en leven. Er komt nieuw leven, een leven naar boven gericht, hemelwaarts gericht. Dat leven bidt om leven; dat leven richt zich op de Levensvorst. Dat leven betreft de levenssappen uit de Levensbron. Dat leven richt zich op de Heere geheel en al. Dan wordt het: God liefhebben boven alles en de naasten als onszelf. Dat wordt gezien aan de werken van het nieuwe leven. De wederge-

boren mens komt openbaar in de liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid. Zeker, Gods volk zucht onder het oude en krijgt meer zicht op dat oude. Maar dat is niet anders om uit Christus te leven. De Opstanding en het Leven, om in Hem te wortelen. Die gestorven is voor zondaren, voor goddelozen. Om de levenssappen al meer uit Hem, die de ware Wijnstok is, te trekken. Om in Hem te zijn, om in Hem te blijven, van Wie gezegd is: “zonder Mij kunt gij niets doen.” Doch die in Hem blijft brengt veel vrucht voort. De vraag klemmt: is nu deze Levensvorst, onze Levensvorst? Laten we dit eerlijk voor Gods aangezicht onderzoeken. Hier is de openbaring van het nieuwe leven. Hij is de Opstanding en het Leven. Hij doet geen half werk. Hij maakt Zijn werk af. Dat ligt vast in Hem. Daarom straks de volkomenheid van dat nieuwe leven. Alle dood teniet gedaan. De nieuwe hemel en nieuwe aarde. De roep van dat leven is: “Kom Heere Jezus, ja, kom haastelijk.”

Ds. P. van Zonneveld

*Verneem het, hoe de Zaligmaker
zijn ontroerde discipelen telkens heeft
toegeroept: Vrees niet.*

G. Wisse, Uit de Verbondsschat.

Het rijke wonder

Weerklank

Tot het kerkelijk spraakgebruik behoorde in de vorige eeuw de uitdrukking: weerklank op de ber- gen. Een gezegde ontleend aan de Schrift, Ezech. 7:7. Wanneer deze uitdrukking nu wordt gebruikt, kan dit vreemd overkomen. Spraakgebruiken kunnen verande- ren. Toch kan het genoemde ge- zegde nog gebruikt worden. Want we kunnen weten wat weerklank of echo is. Het is weerkaatsing van geluid. Het wordt gehoord. Ver- staan. Als variant daarop behoort een ambtsdrager bijzonder te ken-

nen en te verstaan wat in DL 3 en 4 van de Leerregels beleden wordt. Een instemmende reactie mag niet ontbreken. Want de Schrift spreekt. Dit is ook het geval bij wat we lezen in art. 12.

Wonderen

Er wordt op gewezen wat God de Heere doet. Hij verlicht het ver- stand door de Heilige Geest. Het hart wordt geopend. Het hart is van nature gesloten voor de Heere en voor Zijn Woord. De Heilige Geest doet machtige wonderen. De wil krijgt nieuwe levenstrek-

ken. Wat innerlijk werkt, wordt openlijk bemerkt. Het wordt gehoord en gezien. Een duidelijk beeld daarvan lezen we in Han- delingen 16. Daar lezen we hoe het ging met Lydia en de stokbe- waarders. Dit zijn werkelijkheden uit het verleden, maar de Heilige Geest werkt het vandaag nog. Het nieuwe leven brengt vruchten voort van geloof en bekering. Dit alles staat niet buiten de weder- geboorte. Het is er de vrucht van. Zonder de vernieuwende daad van God door Zijn Geest, kent men niet meer dan dit leven. Op zich is dit leven niet onbelangrijk. Ons leven is Gods gave. Het is door Hem gewild. Calvijn zegt: Wij zijn er om Gods wil. We worden ook door Hem verzorgd. Geholpen. Geleid. Maar we zijn onvernieuwd. Als Paulus het heeft in de brief aan Efeze over hun eertijds, dan sluit hij zichzelf er bij in (Efeze 2:3). Tot eer en verheerlijking van God kon hij schrijven (Ef. 2:4 en 5): de levendmakende daad Gods had de Heere in zijn leven laten werken. Op zich een daad waar het op aankomt.

God begint

Niet de mens begint, maar God. Het geestelijke leven begint niet bij geloof of geloven, maar bij we- dergeboorte. Het onderwijs van Jezus aan Nicodemus komt ook tot ons. Vandaar dat de opstellers in art. 12 niet kunnen en willen nalaten te wijzen op het machtige, rijke, blijvende werk van God in de wedergeboorte. Met nadruk wordt beleden: Die God zonder ons in ons werkt. Dat dit zo wordt uitge- drukt, houdt ook verband met het spreken van de Remonstranten. Zij leren: als God een mens wil leiden tot de wedergeboorte, dat de mens dit kan tegenstaan, zelfs beletten. De mens kan meewerken dat het gebeurt en tegenwerken dat het niet gebeurt. Dit spreken

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een paasmeditatie opgenomen over Lukas 24:6m van ds. P. van Zonneveld. Ds. K. Hoefnagel behandelt de woorden: zonder buidel en male. Ds. M.C. Tanis schrijft over DL hoofdstuk 3 en 4, paragraaf 12. Ds. P. Roos levert een bijdrage getiteld 'tijdgebonden'. Ds. M.A. Kempeneers behandelt Daniël 3: 21. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft een derde bijdrage over het proefschrift van ds. M. Golverdingen. Ook treft u een bijdrage aan over Abraham Hellenbroek. Tenslotte nog wat persberichten en boekbesprekingen.

Ontmoetingsdag

Zaterdag 3 mei D.V. zal de volgende ontmoetingsdag gehouden worden in de Chr. Geref. Kerk te Werkendam. Sprekers: Ds. M.C. Tanis, ds. A. Baars, ds. M.A. Kempeneers en ds. A. van Heteren. Onderwerp: de vier Evangeliebeschrijvingen. Aanvang: 's Morgens half elf en 's middags twee uur. Van meerdere kanten is erop aangedrongen deze ontmoetingsdag weer te beleggen in Werkendam. Het zijn altijd goede dagen waarop het Woord van God centraal staat. In de pauze is er ruimschoots gelegenheid tot ontmoeting met elkaar. We hopen op een gezegende dag.

Zendingsdag Elburg

D.V. 23 juli zal er weer zendingsdag gehouden worden in de Ichtuskerk aan de Vrijheidsstraat. Opening en sluiting ds. J. de Bruin. Sprekers: ds. M.C. Tanis, ds. K. Visser, ds. W. Roos (HHK) en br. W.L. van der Staay zal de vertelling voor de kinderen verzorgen. Aanvang: 's Morgens half elf en 's middags twee uur.

CGK Kerkendag

Op D.V. vrijdag 30 mei (de dag na Hemelvaartsdag) a.s. op Urk rond het kerkgebouw De Ark, Vlechtuinen 4. Thema 'Over en weer.' Van 10.15 uur tot 4 uur.

Verjaardag koning Willem- Alexander

Koning Willem- Alexander hoopt D.V. 27 april 47 jaar te worden. Wij willen hem van harte feliciteren met deze verjaardag en hem en al de zijnen Gods onmisbare zegen toewensen in het nieuwe levensjaar.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 13 mei 2014 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 1 mei.

AvH

is net zo erg als de ontkenning van het Goddelijke wonder in de mens. Er heerst in de kerken misleiding. Ethische en sociale zaken lijken van meer belang te zijn dan zielsbearbeiding van gemeenteleden en het doorgeven in woord en daad hoe heerlijk in de Schrift over de genoemde zaken wordt gesproken. Zaken die zich beperken tot het innerlijke leven, maar die doorwerken en richting geven in het dagelijks leven. Zelfs kracht en steun geven. Die heerlijke werking, terecht genoemd door de opstellers, wordt nader beschreven in het tweede gedeelte van artikel 12.

Wedergeboorte

De wedergeboorte door God gewerkt wordt onderscheidenlijk naar de Schrift weergegeven. Vanzelf wordt allereerst benadrukt dat de wedergeboorte bovennatuurlijk is. God de Heere werkt krachtig en onwederstandelijk door Zijn Geest in het hart. Tegenwerking en tegenstand kunnen het wonder van de wedergeboorte niet tegenhouden. Van die Goddelijke werking zeggen de opstellers dat zij ook zoet is. Zeer zoet zelfs. Wedergeboorte heeft een aangename werking. De liefde van God gaat mede werken in het hart. Daardoor komt er een betrekking op de Heere, op Zijn Woord, op Zijn dag en op Zijn dienst, op Zijn huis en op Zijn volk. Die zaken kent een wedergeborene. Het gevoelsleven is daarbij betrokken. Het wordt zelfs

beheerst door de liefde. De wil wordt vernieuwd. Een wedergeborene gaat willen wat God wil. Welk een verandering is er gekomen in het leven. Door de zonde beheerst eigen wil het doen en het denken, al zijn er geen uitspattingen in het leven. Het ik, het ego van de mens, heerst. Het kan zelfs zijn dat men door een bepaalde wijze van leven of door een bepaalde daad meent God te vrezen of meent Hem een dienst te bewijzen. Denk aan Saulus van Tarsen. Maar ziet hoe het werd. Als een blinde, als een overwonnen, kwam hij op de grond te liggen en vroeg: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal. Dat is een levenskenmerk van een wedergeborene. De opstellers zeggen dat God de Heere door Zijn Geest niet alleen werkt in de wil, maar het wilsleven ook stuurt. Paulus schrijft aan de Filippenzen (2:13) Het is God Die in u werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen.

Geloof en bekering

Het nieuwe leven leidt tot geloof en bekering. Laten we er niet overheen lezen wat art. 12 belijdt: door de genade die men ontvangen heeft, komt men tot geloof en bekering. Dit is geen dogmatische stelling, maar het is een nazeggen van de Schrift. De daad van God in de mens leidt tot de daad door de mens. Door het wederbarende werk van de Heilige Geest wordt in het hart gewerkt

het geloofsvermogen en daardoor de geloofswerkzaamheden met de geloofsovertuiging, de geloofsbeaming van wat in zondag 7 staat. Het weten, het geloven, dat alles waarachtig is wat God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard. Allereerst wordt van harte geloofd wat God zegt van Zichzelf en wat Hij van mij zegt. Ook wat Hij zegt van Jezus Christus en van de Heilige Geest. Het leven van de wedergeborene laat bekering zien. In de vorige eeuw werd al gezegd: wie wedergeboren is, krijgt allereerst zaligmakende kennis van God en van zichzelf met werkzaamheden. Het beeld van de verloren zoon werd gebruikt. De Godskennis en de zelfkennis zijn geen voorwaarden voor de Christuskennis, maar de weg waardoor Christuskennis verkregen wordt. Gelijk wedergeboorte leidt tot geloofskennis en tot waarachtige bekering.

M.C. Tanis

D.V. Zaterdag 3 mei

Op aandrang heeft het bestuur van Bewaar het Pand weer een ontmoetingsdag in Werkendam georganiseerd. Een dag van betekenis. Samen bidden tot God, luisteren naar het Woord van God, zingen uit Zijn Woord en het onderling contact. Kunt u komen? Blijf niet thuis! Hopelijk tot ziens.

M.C. Tanis

Voor de jeugd

Daniël voor jongeren

Daniël 3:21

Toen werden die mannen gebonden (...) en zij wierpen hen in het midden van de oven des brandenden vuurs.

Hou jij er rekening mee dat de hel bestaat? Of denk je dat het allemaal wel mee zal vallen? En kun je het eigenlijk niet geloven dat zoiets als het 'onuitblusselijk vuur' bestaat? Steeds minder mensen denken dat de hel echt bestaat. In 2012 bleek

na onderzoek dat slechts 25% van de Nederlandse bevolking erin gelooft. En van alle christenen in Nederland ligt dat percentage op 60. Maar zou dát niet één van de oorzaken zijn van het verval in de kerk van Nederland? Dat er in veel kerken weinig of nooit over de hel gesproken wordt? John Bunyan zegt ergens dat de duivel de aandacht van de hel wil afleiden. Want de duivel weet, dat als een mens ernstig

gaat nadenken over de hel, het niet lang zal duren of hij zal met zijn zonden breken en met ernst de weg ter zaligheid gaan zoeken.

Misschien roept dit onderwerp wel vragen bij jullie op. 'Is het niet beangstigend om daarover te preken? Worden vooral kinderen daar niet erg bang van? En kun je niet veel beter over de liefde van God spreken, dan over de straf van

Door de zonde beheerst eigen wil het doen en het denken, al zijn er geen uitspattingen in het leven.

Alle
tandengeknars
van spijt,
wroeging
en verzet is
maar een
voorproef van
dé knersing
der tanden in
de buitenste
duisternis.

God?’ Maar jongelui, als dit soort vragen bij je opkomt, dan hoop ik dat je beseft dat die opkomen uit een hart waarvan God zegt dat het arglistig is. En ik hoop dat je ziet dat ons arglistige hart altijd weer probeert om onder de ernst van Gods Woord uit te komen. En daar hebben we allemaal argumenten voor. De één zegt: ‘Dat is Middeleeuwse bangmakerij’. En de ander zegt: ‘God bekeert geen mensen door angst en schrik. Het zijn de goedertierenheden des Heeren die tot bekering leiden’. Maar dan heb ik ook een vraag: zou God het dan zómaar hebben geopenbaard? Waarom heeft Paulus het dan over de schrik des Heeren? Nog een vraag: weet je Wie er het meest over de hel gesproken heeft? De Heere Jezus. Het Griekse woord ‘Gehenna’ (in onze Bijbel vertaald met ‘hel’) komt 12 keer in het Nieuwe Testament voor. En van die 12 keer komt het 11 keer uit de mond van Jezus...

Dat moet ons wat te zeggen hebben. En natuurlijk, ik preek ook liever over de hemel dan over de hel. Maar, heb ik wel een keus? Moeten Gods knechten niet ‘de vólle raad Gods’ verkondigen? En dat gaat niet alleen over de liefde van God, maar ook over Zijn toorn. Dan mag er niet alleen over de hemel worden gesproken, maar dan moet het óók over de hel gaan.

In Daniël 3 gaat het over vuur. En dat is in de Bijbel het symbool voor de toorn van God. En wij leren uit dit hoofdstuk dat de Enige Die ons voor dat vuur kan bewaren, de Heere Jezus is. Die in Daniël 3 als de vierde Persoon in de oven van Nebukadnezar aanwezig was. De drie vrienden werden door Hem beschermd. Dat is nog steeds zo. Als je zonder Jezus bent, is er geen leven. En dan krijg je vandaag de dag niet te maken met de oven van Nebukadnezar. Maar als je nooit bij de Heere Jezus hebt leren schuilen. Als je niet gekocht bent met Zijn bloed. Dan krijg je toch een keer te maken met een oven. Met een verterend vuur, en een eeuwige gloed. Dan kom je op een plaats waar juist de Heere Jezus met

ernst en bewogenheid over gesproken heeft.

En dan wijs ik je op twee beelden die Hij meer dan eens heeft gebruikt. Hij gebruikte het beeld van de buitenste duisternis en van het onuitblusselijke vuur. En dan zegt Hij: ‘*Aldaar zal wening zijn en knersing der tanden*’. Eigenlijk staat er in de grondtekst: daar zal dé wening zijn en dé knersing der tanden. Dat wil zeggen: alle verdriet van deze aarde is maar een voorproef van hét verdriet daar. Alle tandengeknars van spijt, wroeging en verzet is maar een voorproef van dé knersing der tanden in de buitenste duisternis. Mag ik je het met ernst vragen: als er dan zó’n plaats is: de buitenste duisternis en het onuitblusselijk vuur. Waar dé wening en dé knersing der tanden is. Dan heeft toch niets op aarde enige waarde, voordat ik weet, dat ik daar niet zal zijn? Jongelui, kun je dan nog lekker gaan slapen als je gevaar loopt dáár je ogen open te doen?

Ik geloof dat deze gedachte mede bepalend is geweest voor het geloof van Mozes. We lezen daarvan in Hebreëen 11. Mozes was rijk. Hij was machtig. Maar op een goede dag is hij de balans gaan opmaken van zijn leven. Door het geloof. En toen heeft hij ontdekt: de schatten van Egypte zijn tijdelijk. De genietingen van de zonde zijn tijdelijk. Evenals het plezier in de wereld. En als Egypte voorbij is, als het leven voorbij is, dan wordt het eeuwigheid. En dan is daar ‘de vergelding des loons’. God zal alles in het gericht brengen. Heb jij zó al eens de rekensom van je leven gemaakt? Heb je alles al eens eerlijk op een rijtje gezet? Radio 538? Tijdelijk. De verslaving aan games en social media? Tijdelijk. Je mooie kleren? Tijdelijk. Je zorgeloze leven? Tijdelijk. En dan? *Gaat weg van Mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur...* En daar moet je dan helemaal alleen in. Daar zal de Zoon van God niet bij zijn. Die straf zul je dan helemaal alleen moeten dragen. Mijn jongen of meisje, is dát dan je toekomst? Zul je dáár de eeuwigheid gaan doorbrengen? Laat dat toch zo niet zijn! En het

hoeft ook zo niet te zijn! Want de Zoon van God is nedergedaald ter helle. Hij is in dat vreselijke lijden geweest. Hij heeft de last van de toorn Gods gedragen. Hij is in de plaats van Zijn volk afgedaald in de vurige oven van Gods toorn. En de vlammen hebben Hem op Golgotha verteerd. Toen Hij door Zijn Vader werd verlaten. En Hij het in het allergrootste verdriet heeft uitgeroepen: *Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?*

Schuil vandaag nog bij die vierde Man. Vlucht met je zonde, je nood, je angst, je verdriet tot Christus. *Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verdere, maar het eeuwige leven hebbe.*

M.A. Kempeneers
makempeneers@klikSAFE.nl

Met een ontwaakt geweten zijn al duizenden verloren gegaan. Wanneer de Heere ons echter zaligmakend bearbeit, drijft het ontwaakt geweten de mens uit tot God, om twee dingen te beleven. Eerstelijk: om zijn zware zondeschuld hartelijk te belijden. Dan wordt het: “Ik verberg geen kwaad dat in mij wordt gevonden.” Ja, hij zal zelfs vragen: O, Heere, ontdek mij naar recht, geheel, nog dieper; doorlicht ook de verborgen schuilhoeken van mijn hart. En ten tweede: dan zal zulk een mens in de weg der aanvaarding en goedkeuring van het vonnis toch bij de Heere in smeking en geweene, schuilen; Hem vragend of er nog een weg ter verlossing is, en of God hem die weg wil bekendmaken, hem daarvan deelgenoot wil maken door Zijn Heilige Geest. De ziel krijgt uitgangen naar een Borg; zij kan zichzelf niet verlossen, en straks wordt de Borg haar één en haar al. Maar om zulk een Borg te leren omhelzen, moet er eerst van zulk een Borg openbaring aan ons geschieden.

G. Wisse, Uit de Verbondsschat.

Tijdgeboden

Soms moet ik zoeken naar een geschikt onderwerp voor deze rubriek. Op dit moment echter is er veel aanbod; helaas is er veel aanbod. Er is veel bedrijvigheid, maar het zijn niet allemaal zaken die getuigen van een levende kerk.

Onderwerpen buitelen over elkaar heen. In het RD van donderdag 10 april trof ik o.a. de volgende artikelen aan: een bericht over de Synode van de GKV (vrouw in het ambt); de aankondiging van een bundel Liederen voor gemeenten binnen de Gereformeerde Bond. De volgende dag een verslag van het COGG, waar een spreker het goed recht verdedigde van de vrouwelijke ambtsdrager. Deze drie signalen wijzen ieder voor zich op verschuivingen. Twintig jaar geleden hadden deze berichten een storm van protesten opgeroepen. Wie zich daar nu nog mee zou willen bezighouden, werd door de columnist van die donderdag (Braaf) een licht vermaan toegevoegd.

Ik wil hierover toch een sprong in het diepe wagen en mijn voorzichtige beschouwingen ten beste geven over enkele van deze onderwerpen. De Synode van de GKV blijkt sterk verdeeld te zijn over openstelling van de ambten voor vrouwen. Het was al bekend dat er weerstanden binnen de GKV leven tegen eventuele aanname van sommige voorstellen. De buitenlandse kerken, die correspondentie onderhouden met de Vrijgemaakte kerken (het gaat over aanzienlijke groeperingen), hebben afstand genomen van de loop der dingen binnen de Nederlandse GKV. Dat is geen kleinigheid. Vrijgemaakte reacties daarop getuigen van weinig broederzin. Ook binnen de Nederlandse GKV leven bij velen bezwaren tegen de nieuwe koers. Het zou goed zijn als we deze bezwaarde broeders wat steun zouden bieden in hun strijd tegen de tijdgeest. We betuigen ook op deze plaats ons meelevens met hen en hopen dat zij wegen mogen vinden om het kerk-

verband te behouden bij dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben.

Al de gesignaleerde artikelen op één dag nog wel geven aan dat alles in beweging is. Voeg daarbij het feit dat veertien gemeenten in ons kerkverband bezwaard zijn over de Synode-uitspraken inzake homoseksualiteit, dan zwelt de waterval nog gedurig aan. Zoals al werd aangegeven zal er, volgens de berichten, een gezangenbundel komen van ongeveer 500 a 600 liederen, bestemd voor de eredienst in die gemeenten binnen de Gereformeerde Bond die daaraan behoefte hebben. Het verrast dat het Hoofdbestuur van de Bond blij is met dit initiatief. Hoe men dit ook beoordeelt, de argeloze buitenstaander kan merken dat hier ruimhartig omgegaan wordt met aanpassingen aan de vraag van de markt. In een vorig nummer noemde ik de generatie predikanten Tukker, Cirkel, van Sliedrecht, Vermaas, den Hartog, Bartlema e.a. Hier gaapt een kloof met het verleden. Dit alles zou een gevolg kunnen zijn van bloedverlies door de scheuring van 2004.

Ik wil inhoudelijk commentaar geven op een tweetal zaken. Misschien heeft de lezer er iets aan. U komt namelijk telkens in dit soort discussies tegen dat Bijbelteksten wel golden voor de tijd van vroeger, maar niet meer voor nu. Het wordt nog fijnzinniger onder woorden gebracht. Deze teksten gelden nog wel, maar moeten anders, vanuit de invalshoek van onze tijd, uitgelegd worden. De verschillen lopen over de toepassing van de zogenaamde hermeneutiek (vertolking). Dit lijkt een nieuwe uitleg te zijn. Toch is dat niet zo. In mijn Apeldoornse jaren

werd al onderscheiden tussen tijdgebonden teksten of tijdbetrokken teksten. Tijdgebondenheid werd afgewezen, tijdbetrokkenheid werd erkend. Onder het eerste werd verstaan wat tegenwoordig breed wordt toegepast: sommige teksten gelden alleen voor de tijd van toen, niet meer voor nu. Of ze worden in hun tegendeel uitgelegd, omdat we Gods Woord moeten overbrengen vanuit vroeger dagen naar onze moderne tijd (transponeren).

Tijdbetrokkenheid is iets anders. Het wil zeggen dat elke tekst staat in het raam van een bepaalde tijd; dit vraagt oog voor de historische context, zonder echter de letterlijke en feitelijke betekenis voor nu te ontkennen. Inzake de positie van de vrouw wordt dus gesteld dat teksten die daarover spreken, verklaard moeten worden vanuit de tijd van toen. De vrouw was toen ondergeschikt aan de man. Maar onze tijd ziet dat anders. We beleven de dagen van emancipatie. Dus kan de uitleg van vroeger zo niet meer gelden: onze tijd stelt andere eisen. Ons voorgeslacht zou hier de boot afgehouden hebben; men zag dit als een aantasting van de feitelijke betekenis van de tekst.

Toelating van de vrouw tot de ambten wordt nu in Vrijgemaakte kringen ook zo beredeneerd. Pas dit toe op homoseksualiteit: het was in Paulus dagen een uiting van brute losbandigheid, nu is het een leefwijze van belijdende christenen, die zeker niet losbandig willen leven. Toen was het duidelijk zonde, maar nu kun je dat niet meer zeggen vanwege de veranderde omstandigheden. Christus is ten hemel gevaren; Hij voer op, omhoog. Dat paste bij het wereldbeeld van toen. Nu weten

*Deze teksten
gelden nog
wel, maar
moeten
anders, vanuit
de invalshoek
van onze tijd,
uitgelegd
worden.*

*Ik zing
meerdere vrije
liederen ook
graag, maar
niet in een
kerkdienst.*

we dat de aarde rond is, zodat de oriëntatie in het heelal veranderd is. Dat betekent voor nu dat we de letterlijke betekenis van de hemelvaart moeten loslaten. Deze redenering leidde eerder tot een andere visie op de hoed en de haardracht van vrouwen. Ik geef direct toe dat zulke kwesties ook mij en u soms in verlegenheid kunnen brengen. Ik neem ook aan dat voorstanders van de genoemde redeneertrant willen vasthouden aan het gezag van Gods Woord. Maar men neemt ongekende risico's; bij anderen hebben we gezien waar deze wegen heenleiden. Want het gevaar is reëel, dat Gods Woord onder de stolp van de tijdgeest wordt geplaatst, erger nog, dat Gods Woord mee verandert met de tijd. U begrijpt dat het juist andersom moet zijn. De Bijbel kan alleen nog maar zeggen wat klopt met de gewijzigde omstandigheden. Zo nemen velen ook aan dat God door middel van de evolutie de wereld heeft geschapen. Zodoende wil men vasthouden aan de schepping, en tegelijk krijgen we geen conflict met modieuze wetenschappers. Als het gaat over de verzoening in Jezus' bloed, wil men dit op dezelfde manier bijstellen: Jezus stierf aan het kruis niet om ons met God te verzoenen, maar om een voorbeeld te stellen.

U zult denken: dat kan niet; zo raken we de Bijbel kwijt. Ieder krijgt zijn eigen Bijbel. Maar dat zien velen nu juist anders. U kunt op voorhand zeggen dat er niets veilig is voor deze uitleg. In feite is dit zuiver vrijzinnig en hebben we Gods Woord al lang losgelaten. Het is hierom dat er ook zijn die anders denken en dus weigeren hiermee in te stemmen. Niet vanwege starheid, maar omdat beseft wordt dat het antwoord op deze vragen samenhangt met het hart van het Evangelie. Uiteindelijk raakt u het Woord kwijt. Maar, kun je dat dan bewaren, door vast te houden aan de gebruikelijke uitleg? Nee, daar hebben we de levende bediening van Gods Geest voor nodig. Maar we weten wel dat we op het andere spoor alles kwijt

raken. Er is geen andere keus! Ik beweer niet dat ieder die zich op deze weg begeeft, zover gaat als ik geschetst heb, maar uiteindelijk komen we daar wel terecht.

Dan het tweede. Het heeft te maken met de nieuwe gezangenbundel. Ook in onze gemeenten circuleren meerdere van zulke bundels. Men geeft aan het heil in Nieuwtestamentische bewoordingen te willen uitzingen. Dat is geen verkeerde wens. Ik geef toe dat er heel veel mooie liederen zijn, die vanouds in de wandelgangen van de kerk gediend hebben. Er zijn prachtige klassieke liederen. Waarom dan toch geen gezangen? Dit heeft te maken met het karakter van de eredienst. Ik zing meerdere vrije liederen ook graag, maar niet in een kerkdienst. De prediking bindt zich aan het geïnspireerde Woord; laat dat ook voor de te zingen liederen gelden. Hoe dan ook: psalmen zijn geïnspireerd, gezangen zijn dat niet. Schriftberijmingen staan dichterbij ons, maar vrije liederen leiden af van het Woord. Wie hiermee de eerste stap zet, komt zoals blijkt, bij Opwekkingsliederen terecht. Deze zijn in zwang. Een lied als "Abba Vader" verslaat moeiteloos 150 psalmen. Terecht wordt gezegd dat deze liederen iets missen, wat juist de psalmen zo duidelijk wel hebben; ik bedoel zaken als schuld belijden en het kennen van onze eigenlijke zondenood. Maar dat niet alleen. Bedenk dat de psalmen ook uitmunten door lofprijzingen. Ze doen daarin niet onder voor het vrije lied. Alleen staan deze lofverheffingen in de psalmen op het juiste fundament, op een goede grond. De wens om het vrije lied in te voeren, wordt beargumenteerd vanuit de behoefte om Christus te kunnen bezingen in de eredienst. Als we de geesten willen onderscheiden, moeten we ook constateren dat men de Bijbelse setting van de psalmen (noem het de drie stukken) niet meer aanvaardt. Opwekkingsliederen verklanken meermalen een halve waarheid. Niettemin zijn deze ook binnen onze eigen kerken al lang gesetteld. De psalmen raken uit beeld. En verder mogen

we stellen dat er psalmen zijn die wel heel duidelijk vervuld zijn met de heerlijkheid van Christus. Denk aan psalmen als 2, 45, 68, 89, 118, 132.

Men zou toch verwachten dat er in ieder geval een grondige bespreking zou plaats vinden bij zulke ingrijpende besluiten. Maar, ik wees er reeds meermalen op, het wordt geruisloos en lichtvoetig aanvaard en men lijkt snel deze trends te volgen. Want er zijn veel belangrijker zaken, zo zegt men dan.

Onze hondenvriend "Braaf" uit de krant van diezelfde dag zou misschien ook zijn hoofd schudden over dit soort discussies, waar het nu over gaat. De wereld staat in brand en de brandblussers twisten over de juiste methode van blussen, zo wilde hij duidelijk maken. Dat is een heel goede opmerking; maar deze kan spoedig verkeerd opgepakt worden. Als er mee gezegd wil zijn dat onderwerpen zoals deze niet zoveel aandacht verdienen, omdat er belangrijker zaken zijn, slaat dat de bezwaren dood. Ik bedoel niet te zeggen dat "Braaf" dat zo ziet. Maar je komt het argument toch te vaak tegen. Er zijn, zegt men, andere zaken die belangrijker zijn.

Maar we kunnen toch maar niet aannemen dat het hier over bijzaken gaat. En als ik nu wat meer over die brand nadenk, heb ik daarover toch wel een kleine aanvulling. Kerk en wereld staan in brand, dat is zeker waar. Brandblussers discussiëren, ook dat. De een heeft een effectieve brandslang, de ander rolt een tuinslang van de wagen. Ik kan toch wel begrijpen dat hier een verschil van inzicht ontstaat. Die tuinslang helpt niet echt.

Toch kom je het argument van die belangrijker zaken te veel tegen. Onder dekking van deze gedachte leveren velen zich uit aan de tijdgeest. Tot in Reformatorische kringen toe; ik moet helaas zeggen dat juist daar de blindheid voor de gevaren van "een andere leer" ernstige vormen aanneemt. Het wordt tijd dat we ook onder ons ruimte moeten vragen voor

eerlijke argumenten tegen de geest van deze tijd. Ware profetie heeft altijd al gefunctioneerd als de stem van een roepende in de woestijn. Ze zal zich daardoor niet laten afhouden, als God het geeft.

Het is ernstig dat de wereld ons het zwijgen oplegt, maar als de kerk dat gaat doen, wordt het pas echt gevaarlijk. Maar, als de ware profetie door de valse wordt ingehaald, zoals in ooit Bethel, moet

weliswaar de profeet sterven, maar zal Gods Woord stand houden.

P. Roos

Prediking en praktijk

Vernieuwing en verwarring (3)

“Kerkelijke conflicten zoals in de Gereformeerde Gemeente van Veenendaal in de jaren 1948-1950, kunnen als regel worden herleid tot een gebrek aan goede communicatie of het niet of onvoldoende praktiseren van de heiligmaking.” “Het kerkrechtelijk denken vanuit de regels van de Dordtse Kerkorde vertoonde in de jaren 1948-1950 in de Gereformeerde Gemeenten een ongekend diepe inzinking. De onkerkrechtelijke behandeling van R. Kok door de Generale Synode in 1950 was daarvan een voorbeeld.”

Twee van de twaalf stellingen die ds. M. Golverdingen voegde bij zijn dissertatie *Vernieuwing en verwarring*. Het zijn stevige beweringen die hij daarin doet. De eerste wijst een persoonlijke factor aan in het conflict binnen de Gereformeerde Gemeenten dat hij beschrijft. Heel pijnlijk is dat hij niet schroomt daarbij uit te spreken dat de heiligmaking niet of niet voldoende gepraktiseerd werd. We herinneren ons immers het vermaan van de apostel dat Gods kerk de vrede dient na te jagen “en de heiligmaking, zonder welke niemand de Heere zal zien” [Hebr. 13: 14]. Een ernstig tekort dus. In de tweede stelling geeft hij aan dat er ook een kerkordelijke factor was. Veel minder dan vereist was, was de kerkorde leidraad bij het handelen van de kerkelijke vergaderingen. Het zal niet verbazen dat er daarnaast nog een derde – en naar mijn indruk de meest belangrijke – factor was: de leerstellige.

Toch blijkt dat ik het, althans volgens ds. Golverdingen, met deze

laatste indruk mis heb. Tegen het eind van zijn boek heeft hij een cijfermatig overzicht opgenomen waarin hij aan zowel de theologische als de sociale motieven allerlei wegingsfactoren toekent. Het was ook de opdracht die de promovendus aan zichzelf had gegeven. De vraag die het onderzoek van deze studie draagt, luidt: *Hoe verhouden zich in de Gereformeerde Gemeenten (1946-1950) de theologische motieven tot de meer sociale context?* Wel, die tabel onderbouwt het antwoord op die vraag. Wel 44 (!) thema's passeren de revue. Aan elk wordt een factor toegekend, verdeeld over de theologische motieven en de meer sociale context. Wat blijkt? Ik citeer: “*De theologische motieven maken rekenkundig gezien 38,21% van het geheel uit. Voor de kerkhistorische motieven met een sociale context is dat 61,78%.*” Me dunkt dat de uitkomst met twee cijfers achter de komma meer nauwkeurigheid veronderstelt dan er in werkelijkheid is. Maar afgezien daarvan is het voor mij wel een opmerkelijke conclusie. Het conflict in de tweede helft van de jaren veertig heeft dus meer sociale dan leerstellige achtergronden (of moet ik zeggen: oorzaken?). Wat mij betreft: waardering voor deze minutieuze uitpluizerij van alle mogelijke factoren die een rol speelden. Tegelijkertijd vraag ik me voorzichtig af of het überhaupt mogelijk is een theologisch-psychologisch proces als dit is met zo'n instrument te analyseren. Het laat overigens wel zien hoe ds. Golverdingen zijn onderzoek deed: met een zuivere en wetenschappelijke benadering. Ik bedoel: zo objectief mogelijk. Hij

hield zich als onderzoeker ver van een vooropgezette mening. Hij liet zich niet in met gevoelsmatige conclusies. Maar het ging hem zuiver om de feiten. Dit boek is de neerslag van het werk van een integer historicus. Aan de overledenen moest worden recht gedaan. De feiten en de feiten alleen, die moesten spreken. Ze werden opgespoord en nagespeurd vanuit alle mogelijke verifieerbare bronnen. Dit alles om uiteindelijk een helder en niet weerlegbaar oordeel te kunnen trekken.

Er is nog iets heel duidelijk: meer dan eerder werd vermoed, speelden in het conflict rond ds. Kok onzuivere motieven en onjuiste procedures. Paragraaf 8.5 geeft daarvan een beschamende samenvatting. Ik zeef er zomaar enkele typeringen uit. In de Veenendaalse kwestie was er een gebrek aan een echte broederlijke gedachtewisseling. Er was sprake van verstoorde verhoudingen binnen de kerkenraad. Het optreden van een jonge broeder had weinig tot niets te maken met echte communicatie, maar veel meer met manipulatie. Een rondschriven met vergaande diskwalificaties van ds. Kok als een dwalende prediker overschreed alle grenzen van de betamelijkheid. De partijzucht greep naar wereldse methoden: intimiderend gedrag, het stellen van een ultimatum, aanklachten zonder nadere motivering, handtekeningacties, etc. Al met al een praktijk die ver verwijderd was van een broederlijke wijze van communiceren.

Het laat zich denken dat bij een dergelijke manier van handelen

Wat mij betreft: waardering voor deze minutieuze uitpluizerij van alle mogelijke factoren die een rol speelden.

de kerkorde werd ervaren als een storend element. De kerkorde immers is bedoeld om het kerkelijke leven te banen in een bijbelse, ordelijke weg. De kerkelijke regels zijn objectief van aard. Subjectivistische elementen zijn daarmee niet te combineren. Vanaf het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten in 1907 is het met name ds. G.H. Kersten geweest die de gemeenten in kerkordelijke banen wilde leiden. Dat was een grootse poging, gelet op het gezelschapsklimaat

waaruit de gemeenten afkomstig waren. De eerste naoorlogse jaren tonen helaas aan dat de kerkrechtelijke schil rond de gemeenten maar heel dun was. Hantering vond slechts plaats in zoverre dat te combineren was met het bereiken van het vooropgezette doel. Het is goed dat ds. Golverdingen deze ontwikkelingen eerlijk signaleert. Terecht is het dan ook dat de auteur daarbij de heiligmaking ter sprake brengt. Indien ergens in deze wereld de dingen eerlijk

en met orde dienen te geschieden, dan wel in de gemeente van Christus. Het lichaam van Hem Die het getuigde in de kring van Zijn discipelen: *“Ik ben in het midden van u als Eén die dient!”* Opdat degenen die zich naar Hem noemen Zijn beeld zouden vertonen.

J.M.J. Kieviet

Vragenrubriek

Zonder buidel en male

Hij kondigt andere tijden aan. Hij blijft wel Dezelfde, maar de tijden veranderen wel.

Een 7-tal jaren geleden sprak ik in Bruinisse over Lukas 22:35-38. Een van de daar aanwezigen vroeg mij van die preek alsnog een korte samenvatting te geven, daar de bewuste dienst niet opgenomen was. Dat wil ik hierbij dan doen. Lees eerst voor uzelf het genoemde gedeelte. Daar herinnert de Heere aan de uitzending van de Zijnen. Toen sprak Hij: “Neemt niets mede tot de weg, noch een staf, noch male (reistas), noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben”, Lukas 9:3. Juist wat men nodig achtte voor een dergelijke onderneming moesten zij thuis laten, slechts gehoorzaam aan de opdracht om het Koninkrijk Gods te prediken. Lukas 10 vermeldt dat zij met blijdschap terugkeerden. Zelfs duivelen hadden zij kunnen uitwerpen. Jezus reageert daarop ook met vreugde en vermeldt van de ondergang en val van satan, wiens werken Hij zou verbreken: “Ik zag de satan als een bliksem uit de hemel vallen”, Lukas 10:18. Het was een goede en rijk gezegende tijd. De Heere had ook in hun persoonlijke behoeften rijk voorzien. Want een discipel heeft met een rijke Meester van doen! Hier ligt troost voor zendingswerkers, evangelisten, predikers en allen die arbeiden in Gods Koninkrijk. Het is niet gemakkelijk geweest voor het vlees. Ze zouden

liever met een zak brood en een zak geld op stap gegaan zijn. Zo zit een mens in elkaar. Vertrouwen op Gods leiding en zorg is iets wat God Zelf mij moet leren. In de nacht van het verraad komt Jezus op deze dagen terug. “Als Ik u uitzond zonder buidel en male en schoenen, heeft u ook iets ontbroken?” En de discipelen antwoordden eenparig: Niets! Zo doet de Heere de Zijnen menigmaal achterom zien. Gedenk aan hetgeen Hij heeft verricht. Hij blijft Dezelfde! Maar dan komt er ook een blik vooruit. Maar nu, zo vervolgt dan Jezus. Hij kondigt andere tijden aan. Hij blijft wel Dezelfde, maar de tijden veranderen wel. Reken nu op strijd, tegenstand en vijandschap. Zinnebeeldig spreekt Hij van een zwaard. Ze moeten zich aangorden tot de strijd. Voorbereid zijn op lijden en strijden. Er zou een tijd komen van waken en bidden. In hun onkunde vatten de discipelen het niet zinnebeeldig op, zoals bedoeld, maar letterlijk. Ze tonen de Heere Jezus twee zwaarden. Het is genoeg, zei Jezus daarop. Daar ga Ik nu niet verder op in. Later zult u wel begrijpen wat Ik bedoel. Maar nu! De macht en de ure der duisternis zou aanbreken in het leven van Christus en daarom ook in het leven der Zijnen. Christus zou met misdadigers gelijk gesteld

worden! En zo kan het ook de vervolgde en verdrukte kerk overkomen dat zij gevangen genomen en zelfs gedood worden, alsof zij misdadigers waren. Maar zoals Christus straks zou overwinnen, zo zou ook de strijd voor de discipelen een voor satan reeds verloren strijd zijn en zou Christus bewijzen dat Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. De Kerk zal de voetstappen van Christus drukken. De arbeid in Gods Koninkrijk zal doorgaan tot de jongste dag, maar er zou tegenstand zijn van vijanden, valse godsdiensten, zorgeloosheid en grote verleidingen. En de Zijnen zouden ondervinden: Zij hebben Mij gehaat, zij zullen ook u haten. Maar op de dag van Zijn wederkomst zal blijken dat Gods vijanden misdadigers zijn en als zodanig geoordeeld zullen worden. En de Heere zal de Zijnen Zijn vrienden noemen! Zo gaat het ook in geestelijk opzicht in het leven des geloofs. Hoe heerlijk schijnt de zon als het morgenlicht van Gods genade opgaat in het hart. Hoe heerlijk is de tijd van de eerste liefde. Maar weldra blijkt dat Gods kind in de strijd terecht komt en dat er een dierhoofdige vijand is, die het dan wel verloren heeft van Christus, maar die zich nog duchtig roert bij de christen! Maar ook in het donkerste uur zal

het de Zijnen aan niets ontbreken. De Heere zal hen niet begeven en niet verlaten en in de grootste beproevingsen zal Hij hen van vrede

en troost spreken. Wat van Christus voorzeggd is, Zijn lijden en opstanding, zal ook aan de Kerk vervuld worden: na hun lijden en

strijd de eeuwige overwinning!

K. Hoefnagel

Sprekend verleden

Abraham Hellenbroek

Straf op de zonde

“Doen zij Mij verdriet aan? Spreekt de HEERE. Doen zij het zichzelf niet aan, tot beschaming huns aangezichts?”

Jeremia 7:19

De deugd wordt beloond en de zonde wordt gestraft. Het goede brengt de mens voordeel aan en het kwade brengt nadeel aan. De zondaar brengt zichzelf leed toe. De zonde brengt schaamte en schande met zich mee. Juda had zich bijzonder schuldig gemaakt door de afgodendienst ter ere van Meléchet des hemels. In Jeremia 7:19 laat de Heere horen dat die zonde zichzelf straft. Het is alsof de Heere spreekt: zij denken Mij verdriet aan te doen, maar het zal op hun eigen hoofd neerdalen, zij doen zichzelf verdriet aan. Zij doen dingen waarover zij zichzelf moeten schamen.

De HEERE

De HEERE spreekt vanaf vers 16 tot Jeremia. Jeremia wordt verboden voor het volk te bidden. Jeremia 7:19 laat horen dat het volk van Juda wel kan denken de HEERE verdriet aan te doen, maar het ligt anders. Het woord voor ‘verdriet aandoen’ betekent: tergen, tot toorn verwekken, vertoornen. Als iemand getergd wordt of toornig wordt gemaakt brengt dat een bepaalde vorm van verdriet met zich mee. Terging en toorn zijn in zekere zin met verdriet verbonden. Je hebt verdriet als een ander door zijn daden of handelwijze je ongemak bezorgt of jouw ongenoegen opwekt. Je zou wensen dat er iets anders gebeurd was. De vraag wordt door de HEERE gesteld om krachtig te ontkennen dat Hem

verdriet is aangedaan. Juda doet de HEERE in een bepaalde zin helemaal geen verdriet aan. God bezit alles zoals Hij wenst en kan daarom geen verdriet hebben. Wat de mens ook doet, God blijft altijd volmaakt. Hoe de mens ook zondigt, God blijft altijd Dezelfde. De afschuwelijkste zonde veroorzaakt bij God geen enkel ongemak. God blijft even volmaakt en in Zichzelf gelukkig. God zal wel Zijn heiligheid tonen, Zijn wrekende gerechtigheid openbaar maken, Zijn haat tegen de zonde laten zien. Er staat in Hand. 17:25 dat God niet van mensenhanden wordt gediend als iets behoevende. In dat opzicht kan de HEERE het gediend worden door mensen missen. Geen schepsel kan door het dienen van God iets tot de volmaakte Schepster toebrengen.

Anderzijds wordt in de Bijbel aan de HEERE wel een soort van verdriet toegekend dat Hij heeft over de zonden van een volk. In die zin doet Juda de HEERE wel verdriet aan, maar ook doet Juda zichzelf verdriet aan. Juda benadeelt zichzelf het meeste en doet zichzelf het meeste verdriet aan. God wordt verdriet toegeschreven in die zin dat Hij een afkeer heeft van alles wat onheilig is. De HEERE heeft in het bijzonder een afkeer van de afgodendienst. De HEERE zal Zijn toorn tonen over het dienen van de afgoden. Afgodendienst verwekt God tot toorn. We lezen Psalm 95:10 dat de HEERE veertig jaar verdriet heeft gehad vanwege de zonden van het volk Israël. De zonde van Juda wekt het ongenoegen van God op, in die betekenis is er sprake van verdriet.

Juda

Juda doet zichzelf vooral verdriet aan door de afgoden te dienen. We lezen in Jeremia 7:19 ‘doen zij het zichzelf niet aan, tot beschaming huns aangezichts?’ De zonde bezorgt de HEERE geen ongemak, Hij is immers volmaakt. De zonde veroorzaakt wel de ontbranding van Gods toorn. Juda heeft verdriet niet in die betekenis dat Juda een afkeer heeft van de afgodendienst. Maar Juda brengt door de afgodendienst Gods toorn over zich. Het verdriet dat Juda zichzelf aandoet is van een andere soort dan het verdriet van de HEERE over de zonde. Juda haat de zonde niet, maar doet zichzelf wel verdriet aan doordat Gods toorn zal ontbranden. Juda zal zichzelf in het verdriet brengen. De zondaar beseft het niet als hij zondigt dat hem dit verdriet zal aandoen, maar later wordt het ervaren. Door de val deden Adam en Eva zichzelf en ook hun nageslacht veel verdriet aan. Kaïn deed zichzelf verdriet en wroeging aan door Abel te doden. Wat een verdriet kwam er voor de eerste wereld door de zondvloed. Israël berokkende zichzelf veel verdriet door te murmureren in de woestijn. In de tijd van de richters en in de tijd van de koningen kwam er veel verdriet voor het volk als het de afgoden diende. De HEERE vertoont Zich bijzonder over het dienen van de afgoden. Afgoderij heeft de HEERE streng gestraft. Juda zal in ballingschap gevoerd worden. De HEERE zal Zijn grimmigheid over Juda uitstorten.

Er staat nog bij ‘tot beschaming hun aangezichts’. Het gezicht

*De HEERE zal
Zijn toorn
tonen over het
dienen van
de afgoden.
Afgodendienst
verwekt God
tot toorn.*

*Hij zou ons
land en
Kerk van
alle verdriet
bewaren en
vervullen
met Zijn
zegeningen.*

wordt rood van schaamte over de zonde. Juda zal zich schamen als het ziet op de uitwerking van de toorn van God over het dienen van de afgoden. De afgoden zullen Juda niet kunnen redden. Juda dacht dat het niets kon overkomen als de afgoden gediend werden. Maar met het dienen van de afgoden zullen zij bedrogen uitkomen. Het schaamrood zal op het gezicht komen als de afschuwelijkheid van de afgodendienst gezien wordt.

Toepassing

Let er eens op wat het betekent dat Juda op een goddeloze manier de Heere vertoornde door het dienen van de afgoden. Ook Nederland zal de toorn van God over zich halen door de vele ongerechtigheden die bedreven worden. Dat Nederland uit de tekstwoorden de afschuwelijkheid van de zonde leerde beseffen. De zonde is de enige oorzaak van alle verdriet dat zal voortkomen uit de toorn van God. Waarom hebt u de ongerechtigheid nog zo lief? Door de ongerechtigheid doet u God verdriet aan. Het vertoornt de HEERE dat Nederland van Hem afhoereert, dat Nederland de afgoden dient. Is het een kleine zaak de HEERE verdriet aan te doen? Het verdriet dat de HEERE wordt aangedaan is niet zo groot als het verdriet dat u zichzelf aandoet. Waarom gaat u gewillig naar het verderf? Indien wij de HEERE zouden dienen zou er verlenging van vrede zijn. Hoe vaak hebt u vanwege de zonde Gods toorn al ondervonden en blijft u nog voortgaan op het zondepad? We zouden ons moeten schamen over het afwijken van de HEERE.

Indien wij blijven zondigen, doen wij onszelf verdriet aan. De toorn van God zal ons treffen. Nederland zal zich schamen tegenover andere landen wanneer de toorn van God zal komen. Het aanzien van Nederland zal al minder worden. Het zal al slechter met Nederland gaan.

Laten wij de Heere geen reden geven dat Zijn toorn over ons zou komen. Waak over uzelf en over uw daden. Verwek de HEERE

niet tot toorn door te zondigen. Sta naar een oprechte, godzalige wandel. Daar heeft de HEERE een heilig vermaak in.

Er zou sprake moeten zijn van schaamte des aangezichts zoals dat het geval was bij de tollenaar, bij Ezra en bij Daniël. Weiger dan niet schaamrood te worden. Gedenk aan uw wegen en wees beschaamd. "Zo zou de Heere ons geen verdriet meer aandoen. Hij zou het verdriet dat Zijn Kerk nu

drukt haastig wegnemen en veranderen in blijde vergenoeging. Hij zou ons land en Kerk van alle verdriet bewaren en vervullen met Zijn zegeningen. Ja, ons aangezicht zouden wij zonder schaamte kunnen opheffen en ons weer hersteld zien in onze oude luister en na het voleindigen van onze weg, ons aangezicht eens opheffen in heerlijkheid, eeuwig en altoos."

A. van Heteren

Goeree Overflakkee

Vakantiewoning 6 pers.

Landelijk gelegen

Vanaf € 30,00/nacht event.
ontbijt/bedlinnen

Info/foto's 0187-669264

klaverzicht@gmail.com

NOORDWIJK aan ZEE

vrijst. Vak Bung

perc.400m² met veel
privacy

tel. 0252 - 412057 of
0631 5523 61

Werkgroep Zegveld zoekt

jongeren met bouwervaring (18-30 jr)

die van D.V. 24 juli t/m
15 aug. willen meebouwen
aan een dokterspost
in Motoseni,
ROEMENIË.

Mail voor info naar
werkgroepzegveld@gmail.com.

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

**Bed & Breakfast
"JACOLINA"**

Ontspannen in eigen sfeer,
in de Betuwe. Landelijke plek,
comfortabele ruime kamers.

www.benb-jacolina.nl

愛之神 GEEF

voor Christelijk
(vervolg)onderwijs in China

Helpt u mee om te voorzien in de grote behoefte aan christelijk onderwijs? Dit kan mede dankzij uw hulp. Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

Stort uw gift op: NL56 RABO 0347 3760 29 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen.

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

Tot de zomervakantie
naar Texel...

WEEKEND/
MIDWEEK
€119*
WEEK
€149*

De Verrassing
Bungalowpark

www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06
* Vanaf prijs, geldig tot de zomervakantie 2014

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

“Mijn kraamzorg?
Samen genieten!”

Kraamzorg door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.

Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **verpleging & verzorging** en **huishoudelijke hulp**

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Versijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl
NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementprijs € 17,50 per jaar. Abonnementprijs voor de Verenigde Staten en Canada 17 dollar per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Open avond

13 mei 2014

deeltijdstudies en masters

Wil je eigenlijk altijd al voor de klas staan? Of zou je graag pedagogiek willen studeren? **De deeltijdsopleidingen van Driestar Hogeschool** maken het mogelijk. Omdat de colleges 's avonds plaatsvinden, is de studie ideaal te combineren met werk of gezin. Kom naar de open avond en laat je voorlichten over de opleidingen!

Kijk op www.driestar-hogeschool.nl/open-avond

Pabo

Pedagogiek

Leraar voortgezet onderwijs

Master Leren en innoveren

Master Educational leadership

Master Special educational needs

Driestar hogeschool

Driestar educatief